

Z VĚDECKÉHO ŽIVOTA

Podněty z USA

Již od roku 1990 uskutečňuje Asociace advokátů Spojených států (ABA) velkorysý projekt podpory právních reforem a budování právního státu v posttotalitních zemích nazvaný Právní iniciativa pro Střední a Východní Evropu (CEELI - Central and East European Law Initiative).

Součástí tohoto projektu je i program, který si klade za cíl zabezpečení kontaktů mezi právními fakultami ve Spojených státech a právními fakultami ze střední a Východní Evropy (Sister Law School Program).

Díky tomuto programu jsem v nedávné době (od 21. března do 9. dubna 1993) mohl navštívit Spojené státy a v jeho rámci poznat nejen tři právní fakulty (The John Marshall Law School, Chicago, Illinois, College of Law, The University of Toledo, Toledo, Ohio a School of Law, Seton Hall University, Newark, New Jersey), ale vystoupit i v obou komorách legislativy státu Illinois, setkat se s mnoha soudci a advokáty a zejména v Chicagu s řadou členů početné krajské obce.

Ačkoliv nebyl můj pobyt příliš dlouhý, hostitelé pro mne připravili skutečně nabité program, který mně umožnil získat poznatky o činnosti navštěvených sesterských škol, zákonodárné činnosti legislativy státu Illinois, soudní strukturu v USA, rozsahu aktivity advokátních kanceláří (chicagská kancelář Altheimer and Gray kupř. zaměstnává více než 170 právníků a v současné době má zastoupení mj. i v Praze a v Římě), některých aktuálních problémech vnitřní a zahraniční politiky Spojených států a poslání Americké unie pro občanské svobody (ACLU - American Civil Liberties Union).

Samozeřejmě, měl jsem možnost seznámit se s některými pamětihodnostmi navštěvených míst, a to jak v Chicagu a Springfieldu, tak i v Toledu, Newarku, New Yorku a Washingtonu, kde jsem strávil závěr mého pobytu v USA. Jistě nemusím dodávat, že ve Washingtonu byly předmětem mého zájmu ústavní instituce - Kongres, úřad prezidenta - Bílý dům a budova Nejvyššího soudu Spojených států.

Své poznatky z právnických fakult bych uvedl konstatováním, že zejména setkání s pedagogickou činností pro mne nepřinesla zásadně žádné nové poznatky. Zdá se, že učitelé a studenti jsou stejní nejen ve Spojených státech a České republice, ale asi na celém světě. Rozdíly existují snad jedině v celkově demokratičtějších a přátelštějších vztazích mezi představiteli obou stranek pedagogického procesu, ale to je - jak jsem byl svými hostiteli ubezpečen - příznačný rys všech stupňů jejich školské soustavy.

Výrazné rozdíly jsou v technickém zabezpečení výuky, čímž mám na mysli především počítačové vybavení (zatímco u nás počítače evidujeme na desítky, sesterské fakulty v USA uvádějí stovky počítačů, které mají posluchači k dispozici a pokud jde o učitele, platí zásada jeden pracovník - jeden počítač), a vybavení knihoven od knižních fondů přes počítače až k reprografické technice.

Jestliže v tomto směru budeme ještě léta provádět srovnání v náš neprospěch ze známých ekonomických příčin, v některých směrech můžeme tam, kde rovněž podle mého názoru vyznívá srovnání s Amerikou negativně, uspět mnohem rychleji.

Jedním z těchto směrů a tedy i podnětem je poznání, že v USA nemůže existovat právní fakulta bez vlastního - alespoň jediného - odborného periodika. Je to naprostá nezbytnost jejich prezentace před právníkou a akademickou veřejností a prostředek konkurence. (K tomu ovšem musím připojit, že ve Spojených státech má tato konkurence podobu více než 180 právnických fakult.) Vydávání periodik je přitom i u nich ztrátovou záležitostí, nicméně ne-

xistence odborného periodika je pro ně na-prosto nepředstavitelná.

Druhým podnětem je vztah, lépe řečeno práce, s absolventy. Každý, kdo úspěšně ukončí studium je skutečně jednou provždy součástí akademické obce fakulty.

Práce s absolventy má několik rovin. Jedná se o rovinu odborné komunikace (dříve u nás postgraduálního vzdělávání, nyní tzv. vzdělávání celoživotního), komunikace ve společenské oblasti (výročí, účast na významných akcích života školy) a rovinu finanční. Vždyť kdo jiný by měl pomáhat finančně fakultě či škole, když ne její absolventi, říkali mi hostitelé.

Seznam donátorů za školní rok 1991/92 ukazuje, že se nejedná ze strany právnických firem, nadací a jednotlivců o velké dary - většinu příspěvků představují částky méně jak 500 US dolarů. Zato se však jedná o velký počet příspěvovatelů.

Součástí práce s absolventy jsou i služby školy pro absolventy spočívající v jejich informování o místech právníků v celonárodním (federálním) měřítku, resp. v další pomoci při hledání zaměstnání.

Jak jsem uvedl, v některých směrech můžeme americké podněty a zkušenosti realizovat velmi rychle. Svědčí o tom samotná skutečnost, že mohu psát o těchto věcech v novém fakultním periodiku.

Pokud jde o další podněty, zvláště o práci s absolventy, myslím, že vhodnou příležitostí k jejich „aplikaci“ nám zanedlouho poskytne 25. výročí znovuzřízení právníké fakulty Masarykovy univerzity v Brně a 75. výročí založení druhé české univerzity. O tom proto přistě.

Jiří KROUPA